

Thành phố Hồ Chí Minh là một thành phố đông dân nhất trong cả nước, với 4,3 triệu dân trên một diện tích là 2056 km², trong đó dân số thành thị khoảng 80%.

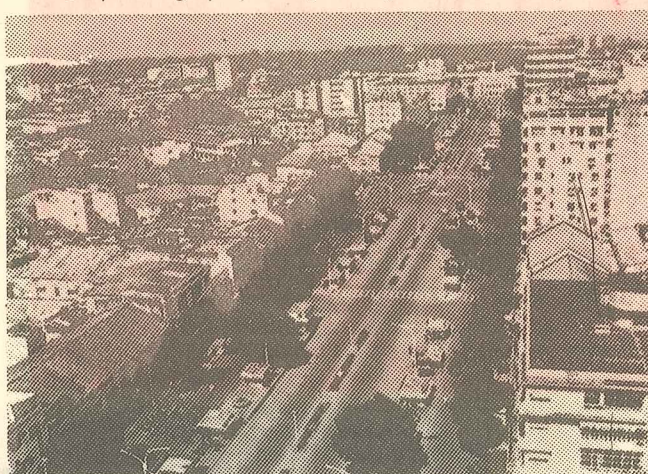
Mức gia tăng dân số ở Thành phố chưa được kiểm soát chặt chẽ gây nên tình trạng mất vệ sinh và trật tự trên đường phố và các khu dân cư. Cơ sở hạ tầng kỹ thuật Thành phố từng bước xuống cấp nghiêm trọng. Công nghiệp thành phố phát triển nhất trong cả nước với hơn 600 xí nghiệp và khoảng 26.000 cơ sở tiểu thủ công nghiệp nằm xen lẫn trong khu dân cư. Theo khảo sát sơ bộ, 100% các cơ sở này không có hệ thống xử lý chất thải và vi phạm khoảng

khoảng 100 tấn.

- Thải từ ngành công nghiệp hóa chất khoảng 720 tấn.

• Bụi : nồng độ bụi trong

km kênh rạch chia cắt mặt bằng vùng nội thành, là nơi chứa nước thải trực tiếp từ các nguồn thải. Các sông lớn như sông Sài Gòn, Đồng Nai chỉ

hủy chất hữu cơ hình thành các chất khí có mùi đặc trưng khé chịu như H₂S, CH₄,... Hàm lượng BOD₅ thường xuyên đạt từ 60 đến 160 mg/l (so với tiêu chuẩn cho phép là 6mg/l). Lượng vi khuẩn Coli là 0,1 triệu con trong 100ml (tiêu chuẩn cho phép là 40 ngàn con trong 100ml). Trong nước thải còn chứa cả các kim loại nặng và độc hại như Pb, Hg, Cr,... Tình trạng ô nhiễm đặc biệt nghiêm trọng hiện thấy ở các kênh Th Nghè, Nhiêu Lộc, Kênh Đồi, kênh Tham Lương và kênh Chợ Dệm (lầm ô nhiễm đất sâu tới 6-7 mét, đe dọa gây ô nhiễm cả nước ngầm ở Hóc Môn)

Hệ thống thoát nước đã cũ và xuống cấp nghiêm trọng (tỉ lệ rò rỉ tới 40%), có độ dốc

TỪ THỰC TRẠNG Ô NHIỄM MÔI TRƯỜNG THÀNH PHỐ

SỰ CẤP BÁCH THÀNH LẬP ỦY BAN MÔI TRƯỜNG THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

cách bảo vệ vệ sinh. Mặt khác, khu công nghiệp Biên Hòa - Thủ Đức chỉ nằm cách Thành phố 15 km; trong đó nhà máy xi măng Hà Tiên - một nhà máy có tình trạng thải bụi công nghiệp rất lớn chỉ cách Thành phố 8 km, với hệ thống xử lý chất thải kém hiệu quả và không đạt tiêu chuẩn vệ sinh công nghiệp và môi trường.

VÀI SỐ LIỆU Ô NHIỄM MÔI TRƯỜNG Ở TP HỒ CHÍ MINH

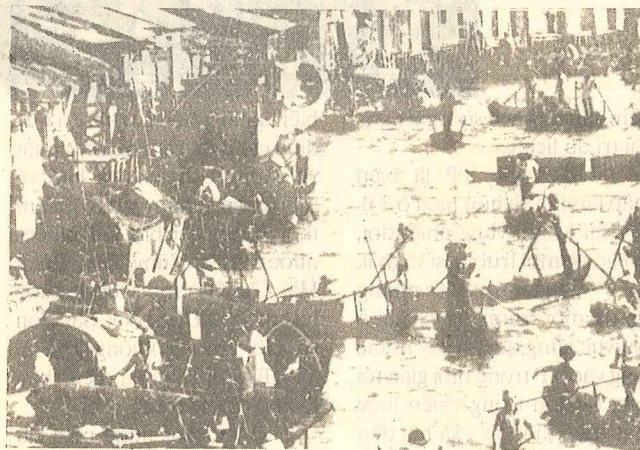
1. Ô nhiễm không khí

• Khí xả từ các phương tiện giao thông vận tải là nguyên nhân chính khiến cho nồng độ chì trong không khí luôn lớn hơn mức cho phép từ 3 đến 9 lần (đặc biệt cao ở các bến xe).

• Khí thải SO₂: hàng năm, Thành phố phải chịu lượng khí thải SO₂ là 40.200 tấn đến từ các nguồn:

- Do đốt các sản phẩm từ đầu lửa: ngành nhiệt điện thải 24.940 tấn, sản xuất công nghiệp 12.180 tấn, các phương tiện giao thông vận tải 2220 tấn và sinh hoạt 40 tấn.

- Thải do đốt than, củi

không khí ở Thành phố luôn luôn cao hơn mức cho phép từ 4 đến 64 lần tùy theo các vùng có mật độ dân cư khác nhau và các mùa trong năm.

• Các khí độc khác như NO₂, CO₂... Nồng độ cũng luôn ở mức cao hơn mức cho phép khoảng 2 lần, một phần cũng do Thành phố có diện tích cây xanh quá thấp (trung bình là 0,3 m²/đầu người so với 15 đến 40 m²/đầu người ở các nước phát triển).

2. Ô nhiễm nước

Thành phố có hơn 100

tiếp nhận khoảng 40 - 50% lượng nước thải thực tế.

Hàng ngày có 650.000m³ nước thải sinh hoạt (với 60% hồ xí không tự hoại, thải thẳng) cộng với 450.000m³ nước thải công nghiệp và các bệnh viện chảy thẳng vào các kênh rạch mà không hề qua xử lý. Hai bên bờ kênh còn có khoảng 18.000 hộ dân ở trong những căn nhà lụp xụp, gây ô nhiễm nước rất trầm trọng ở các con kênh. Lượng oxy hòa tan luôn luôn bằng 0 (tạo ra quá trình phân

thủy lực thấp tạo ra tình trạng các chất bẩn, rác bị lắng đọng và bị dón nén gây ra ngập lụt trầm trọng, nhất là ở đầu mùa mưa (có nơi bị ngập sâu tới 0,1 mét nước, sau 3-4 giờ hoặc hơn mới rút hết). Đây là nguyên nhân chính gây ra bệnh truyền nhiễm, làm xuống cấp nhanh chóng hệ thống đường xá và gây cản trở giao thông trong mùa mưa.

3. Chất thải

Hàng ngày, Thành phố có khoảng 3000 tấn rác sinh hoạt tập trung tại các "bờ" rác lớn nằm xen kẽ trong các khu vực dân cư đông đúc. Sau đó mới được đưa về bãi chôn lấp ở Đồng Thạnh, Hóc Môn. Hiện nay, Thành phố mới chỉ có duy nhất một nhà máy xử lý rác về công suất nhỏ (240 tấn/ngày) do Đan Mạch trang bị nhưng hiện đang phải tu sửa không hoạt động. Xe tải chuyên dụng để vận chuyển rác hầu hết không đảm bảo vệ sinh, gây rò rỉ và tỏa mùi khi vận chuyển.

Rác công nghiệp chưa có số liệu cụ thể, do chưa được điều tra toàn diện vì các nhà máy, các cơ sở sản xuất xử lý

t thải có tính chất cục bộ và tính đến khả năng tái sử dụng để tận dụng hầu hết nguyên, vật liệu. Tuy nhiên, chất thải bỏ chủ yếu cũng đi về kênh rạch.

4. Tiếng ồn

Tiếng ồn tại các trục giao thông chính trong Thành phố nằm ở mức từ 77 đến 80 dBA (với yêu cầu ở mức 60-62 A). Với khoảng 700.000 xe máy, 50.000 xe hơi (trong đó, quá nửa là xe cũ tận dụng), 6000 xe lam và khoảng 10 xe ba gác gắn máy (có mức độ âm thanh tới 97 A), gây tiếng ồn động cơ liên miên, ngoài ra còn có nguồn do việc gia công cơ khí, tiếng loa từ các tụ điểm ca nhạc, vui chơi giải trí và từ các bán các mặt hàng điện tử sử dụng (cường độ âm thanh 110 dBA) nằm đan lẫn trong các khu dân cư, kể cả các bệnh viện.

Tình hình ô nhiễm môi trường Thành phố đã được dự báo động trong nhiều năm qua. Chính quyền Thành phố có nhiều cố gắng để quản lý bảo vệ môi sinh, môi trường khu phố, như tu sửa và mở rộng hệ thống cấp thoát nước, xây dựng giải tỏa nghĩa trang nhà ổ chuột; xây dựng thêm rừng công viên cây xanh, thực hiện những biện pháp hành chính để giữ gìn vệ sinh và bảo vệ sức khỏe của người dân. Tuy vậy, Thành phố vẫn thiếu kết hợp chặt chẽ, đồng bộ giữa các ngành liên quan, chưa quy chế chính sách cần thiết và kịp thời, thiếu kiên quyết xử lý nghiêm khắc những vi phạm, dẫn đến chất lượng môi trường tại Thành phố bị giảm trầm trọng về nhiều mặt.

TIẾN ĐẾN VIỆC THÀNH LẬP ỦY BAN MÔI TRƯỜNG TP. HỒ CHÍ MINH

Trước tình hình đó, ngày 4.92 UBND Thành phố Hồ Chí Minh đã giao UBNDKHKT Thành phố làm chủ trì phối hợp với Ban tổ chức chính quyền, Hội đồng bảo vệ môi sinh và các sở, ban ngành liên quan lập thủ tục thành lập Ủy ban môi trường Thành phố Hồ Chí Minh có cơ quan thường trực đặt tại UBNDKHKT Thành phố.

Từ nhiều năm qua, UBNDKHKT Thành phố đã triển khai Chương trình tài nguyên và môi trường; tiến hành khảo sát và đề xuất những phương án để bảo vệ môi trường thành phố, đồng thời dự thảo quy chế bảo vệ môi trường làm cơ sở cho những quy định pháp lý và biện pháp xử lý hành chính của chính quyền. Nhận thấy những yêu cầu cấp bách để ngăn chặn mức độ ô nhiễm ngày càng trầm trọng của Thành phố, đầu năm nay UBNDKHKT Thành phố đã thành lập Phòng quản lý và giám định môi trường (PQL & GDMT). Phòng đã tiến hành khảo sát và nắm tình hình hiện trạng ô nhiễm môi trường của các cơ sở sản xuất, phân loại cơ sở gây ô nhiễm và đánh giá mức độ gây ô nhiễm để xây dựng kế hoạch quản lý và giám sát môi trường. Trao đổi kinh nghiệm và hợp tác với các nước phát triển trong vùng, Phòng đã làm việc với đoàn đại biểu của Bộ Môi trường Singapore về quy hoạch tổng thể và chiến lược môi trường ở TP.HCM, cử cán bộ và chuyên viên sang Singapore công tác.

Hưởng ứng Ngày môi trường thế giới 5.6, UBNDKHKT Thành phố đã chủ trì cuộc Hội thảo về "Tài nguyên và môi

trường TP.HCM". Cuộc hội thảo tập trung bốn nội dung chính:

- Tình hình quản lý và các định hướng bảo vệ môi trường,
- Sử dụng hợp lý tài nguyên thiên nhiên,
- Vấn đề ô nhiễm nước, không khí và các biện pháp phòng chống,
- Các vấn đề về quản lý đô thị và bảo vệ môi trường.

Tham dự cuộc hội thảo có trên 100 nhà khoa học, cán bộ quản lý trong lãnh vực tài nguyên và môi trường ở TP.HCM và các tỉnh lân cận.

Qua cuộc hội thảo đã có những khuyến cáo về vấn đề môi trường và những việc cần làm ngay.

Cũng trong nhiệm vụ của mình, phối hợp với văn phòng và bộ phận tổ chức, PQL & GDMT đã xây dựng xong dự thảo quy chế hoạt động của Ủy ban môi trường TP.HCM và đã trình UBND Thành phố xem xét và quyết định chính thức việc thành lập.

Thành phố Hồ Chí Minh trong tương lai sẽ được quy hoạch và mở rộng tạo ra một khu kinh tế rộng gấp mười lần hiện nay. Dân số Thành phố đến năm 2000 ước tính khoảng 5 triệu người. Hướng phát triển

kinh tế hàng hóa tại Thành phố dẫn đến việc hình thành các trung tâm công nghiệp, trung tâm tài chính thương mại và dịch vụ, cửa ngõ và đầu mối giao thông quan hệ kinh tế đối ngoại quan trọng; đồng thời sẽ phát sinh nhiều vấn đề kinh tế xã hội gay gắt và phức tạp cần phải giải quyết. Trước thực trạng ô nhiễm môi trường thành phố, công tác bảo vệ môi sinh và môi trường thành phố ngày càng trở nên cấp bách. Xây dựng một định hướng chiến lược, hệ thống pháp luật và những biện pháp xử lý hành chính nghiêm khắc cùng với một bộ máy tổ chức làm tham mưu tư vấn về môi trường là những vấn đề không thể để tồn tại lâu hơn nữa. Chúng ta hy vọng rằng với sự ra đời của Ủy ban môi trường Thành phố Hồ Chí Minh trong thời gian sắp tới, tình hình môi trường Thành phố sẽ từng bước được cải thiện. Và như thế, những hồi chuông báo động về môi trường không còn trở nên vô nghĩa và lạc lõng giữa biết bao tiếng ồn ào náo nhiệt của Thành phố chúng ta.

KA - KK

Bạn có biết ?

Một vôi nước bị rò rỉ làm mất một giọt nước trong mỗi giây, sẽ gây lãng phí 700 gallons (2646 lít) nước trong một năm (theo *Kiến tạo một hành tinh đáng sống* của Jon Naar, 1990)

- Hơn 5.000 năm qua chúng ta đã đốn phá hết 60% rừng của thế giới. Trong khi đó chỉ trong 40 năm gần đây, châu Phi đã mất hết 23% rừng, và Trung Mỹ 38% (trích *Niên giám Khoa học và Kỹ thuật. Những gì mới và những gì đã biết* của Richard Golob và Eric Brus, 1990)

- Tổ chức y tế thế giới ước lượng có đến 70% dân chúng sống ở thành thị trên toàn cầu, hít thở không khí có hại cho sức khỏe, do không khí có chứa khói, khí SO₂, NO₂ và các chất ô nhiễm khác ở mức độ cao (trích "Đời sống hoang dại thế giới" của tạp chí *Tổ chức đời sống hoang dại quốc gia* số tháng 3 và 4 năm 1990)

- Một phần tư thuốc trị bệnh, hiện được bán trên thị trường là được sản xuất từ các dược liệu trích từ các thảo mộc ở rừng nhiệt đới. Và 70% của tất cả cây dược liệu được nhận diện bởi Viện ung thư quốc gia (Hoa Kỳ) ở Bethesda, bang Maryland, có tác dụng tiềm tàng để chữa bệnh ung thư, chỉ có thể tìm thấy ở các khu rừng nhiệt đới (trích từ "Năm mươi điều đơn giản bạn có thể làm để cứu vãn địa cầu", của Nhóm làm việc vì địa cầu, ấn bản *Làm việc vì địa cầu*, 1990)

- Các quốc gia kỹ nghệ mặc dù chỉ chiếm 25% dân số thế giới, nhưng họ lại tiêu thụ đến 75% nguồn năng lượng toàn cầu (trích từ *Niên giám khoa học và Kỹ thuật* 1990)

TRUNG NGÔN

(Theo Newsweek - 17-6-1991)